

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDACTIE

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Elburg; Ds. A. van Heteren, Werkendam; Ds. L.W. van der Meij, Alphen a/d Rijn; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, 's-Gravenhage-Scheveningen; A. Beukers, Alphen a/d Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a/d Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837 - 1357

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

De Zon der gerechtigheid beloofd

„Ulieden daarentegen, die Mijn Naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan”.

Maleachi 4 : 2a.

De zon heeft deze zomer zelfs tot diep in de herfst overvloedig geschenen. Echter - de donkere dagen voor kerst breken nu toch aan. De zon gaat al meer schuil achter dikke wolkenmassa's.

Er is een zon die altoos zal stralen. Een zon die opgaat en nooit meer tenonder zal gaan. Een zon die nooit schuil zal gaan. Het is de Zon der gerechtigheid.

Maleachi, een van de laatste boodschappers van Gods wege onder het Oude Testament, heeft de opgang van die Zon aangekondigd. Hij mocht in opdracht van de Heere met die belofte komen. Tegelijkertijd moeten we zeggen: 't is niet alleen een belofte, 't is ook een uitspraak, een verklaring. De Heere Zelf verzekert dat. 't Staat vast: de Zon der gerechtigheid zal opgaan. Precies zoals dat in het rijk der natuur is. Midden in de nacht kunnen we zeggen: nog even en dan zal de zon opgaan.

Onze Statenvertalers hebben aan Jezus Christus gedacht. Daarom lezen we het woord Zon met een hoofdletter. En dat is terecht. Jezus Christus is de Zon der gerechtigheid. Die Zon is in de kerstnacht opgegaan. In die nacht is het Licht door God ontstoken.

Wij gezeten in de duisternis, in de schaduw des doods, en wij hebben zelfs de duisternis liever dan het licht. God echter, de God Die bewogen is, heeft de Zon des heils aan de kimme doen staan.

Het licht van deze Zon is tenvolle genadelicht, licht dat ons niet toekomt. Wij hebben de duisternis, de eeuwige nacht verdiend. God doet geen onrecht als het in ons leven nooit geen licht meer wordt, als straks ook onze kunstlichten doven.

Maar Christus is niet slechts Zon, en dé Zon, Hij is de Zon der gerechtigheid. Zonder dat een van Gods deugden gekrenkt wordt, gaat deze Zon op. Omdat Jezus Christus alle gerechtigheid heeft volbracht. Omdat in Zijn leven de zon is ondergegaan en het nacht is geworden. Dat geldt van krib tot kruis. In Bethlehem reeds nacht. Tenvolle op Golgotha, in de drie-urige duisternis. Zo is Hij de Zon der gerechtigheid geworden, ja geworden vanwege wat Hij gedaan heeft. Derhalve is Zijn Naam Zon der gerechtigheid.

Daarom nu kan God beloven en verklaren: ulieden zal de Zon der gerechtigheid opgaan. Let u er wel op: 't wordt niet alle mensen gezegd. Er staat het woordje daarentegen. Dat geeft aan een duidelijke markering. Dus de een wel, de ander niet.

Het tweemaal zit ook in het woord gerechtigheid. Gods gerechtigheid is of straffend of heilaanbrengend. Doe nu niet alsof er een tegenstelling in God is, of alsof God een God van willekeur is. De God van de Bijbel is die God Die of ten goede of ten kwade reageert op onze houding tegenover Hem en onze naaste.

U kent de klacht van Asaf. Hij gaf acht op de goddelozen, de mensen die zonder God leven en die zonde op zonde bedrijven. Die hebben

steeds voorspoed; ze kunnen in alles hun gang gaan. En Asaf die de Heere vreesde, hij die kind van de Heere was, had tegenspoed op tegenspoed.

Zo was het ook in Maleachi's tijd. Er waren de hoogmoedigen en de goddelozen, mensen die niet vroegen naar de wil van de Heere, maar leefden naar het goeddunken van eigen hart. Daartegenover waren er die door God tot God bekeerd waren. Door dat werk van God in een mens krijgen we lust de Heere te vrezen en in alles te vragen naar Zijn wil. De tot God bekeerden gingen echter klagen als Asaf. Zij spraken: het is tevergeefs God te dienen en wij achten de hoogmoedigen gelukzalig, want zij doen goddeloosheid en worden gebouwd, zij verzoeken de Heere en ont-komen.

Maleachi betuigt die klagers: u denkt verkeerd, want de Heere merkt er toch op en hoort, en er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht geschreven. God komt weldra ten gerichte. De grote dag zal komen, en alle hoogmoedigen en al wie goddeloosheid doet, zal geworpen worden in de brandende oven. Maar die de Heere vrezen zal de Zon der gerechtigheid opgaan.

Dus alles wacht op de grote dag. Dan zal God recht, volkomen recht doen. Dan zal Hij geven waar een ieder recht op heeft. Straffend of heilaanbrengend.

De Heere betuigt en verzekert dat Hij al de Zijnen recht zal doen. Hij zal hun vrolijk op doen dagen het heil hun toegezegd. Zij zullen delen in het toegezegde heil: de opgang van de Zon der gerechtigheid. Dat houdt ten diepste in: de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, de plaats waar God alles is en in allen, de plaats waar geen nacht meer is, maar alles licht, en dat door de stralen van de Zon der gerechtigheid.

Dat heil, die weldaân, die onuitsprekelijke rijkdom verworven door de Zon der gerechtigheid, is dus bestemd voor hen die de Naam des Heeren vrezen.

Dus het spitst zich toe op de vreze des Heeren. Het licht, het volle licht zal opgaan voor hen die de Naam des Heeren vrezen.

Vreest u de Naam des Heeren?

Die vrees houdt niet in angst, bangheid, bevreesd-zijn. Ook niet slaafse vrees uit vrees voor straf, of uit hoop op loon. Hier wordt bedoeld de kinderlijke vreze. En die vreze is vrucht van de wedergeboorte.

Die vreze is geen produkt van onze natuur, maar vrucht van het werk van de Heilige Geest. En daar wil Hij nu om gebeden zijn. O buig dan toch de knieën. Want de grote dag komt, brandende als een oven. Haast u toch om uws levens wil. God komt ten gerichte, en Hij zal noch wortel noch tak laten.

Zij die de Heere vrezen, vrezen Hem niet om van de straf af te komen. O neen - zij leren juist dat zij de straf, de eeuwige straf verdiend hebben, en dat zij als een stoppel in vlam gezet moeten worden.

Wat is de Naam van de Heere wonderlijk. Die Naam is niet alleen heilig en rechtvaardig en waarachtig, maar ook barmhartig en genadig. Die Naam spreekt niet slechts van toorn en straf. Die Naam spreekt ook van genade, van ontfermingen. De grootste der zondaars mag op die Naam hopen. Die Naam wordt voor allen die Hem vrezen groot en goed.

Kerstfeest vieren, echt Kerstfeest betekent de Zon der gerechtigheid gaat op. In de stralen van die Zon, in dat Licht gaan we al meer onszelf bezien, en daarom vloekwaardig en doemwaardig. Maar door het Kerst-kind, door de Man van smarten in de nacht op Golgotha aan het vloekhout is gerechtigheid, een volkomen gerechtigheid verworven, borggerechtigheid. En daarom zal de Zon tenvolle opgaan, op volle middaghoogte komen.

Al het toegezegde heil zal gegeven worden. De Naam van de Heere is daar zelf de waarborg van.

Zou Hij zeggen en niet doen? Dat kan nooit. Zijn Woord wordt altoos trouw volbracht.

Weldra zal de Zon der gerechtigheid tenvolle opgaan!

En dat voor hen die Zijn Naam ootmoedig vrezen.

Ds.v.Z.

Van de administratie

Deze keer konden 3 nieuwe abonnees worden ingeschreven, terwijl f 29,50 aan giften werd ontvangen. Voor beiden onze hartelijke dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Dankbetuiging

Langs deze weg wil ik ná de Heere de lezers van ons blad Bewaar het Pand vriendelijk bedanken voor het meeleven en het gebed voor ons allen in de achter ons liggende periode. Vele bemoedigende woorden zijn er gesproken en geschreven.

Predikanten waren bereid om in de Zondagse diensten voor te gaan. Onder hun prediking is mijn hart meermalen versmolten en versterkt. Er ging kracht van het Woord uit in tijden van dikke duisternis. In een preek die onlangs in onze eigen gemeente van Alphen gelezen werd, gebruikte ds. Van Reenen het beeld van een reiziger in de nachttrein. Alles om hem heen is duisternis. Slechts dan wanneer hij een verlicht station bereikt, ziet hij waar hij zich bevindt. Die ogenblikken zijn er en zijn er geweest. De HEERE is geen land van uiterste duisternis. Eén van onze ouderlingen, uit een naburige gemeente, werd onder het preeklezen bepaald 1 Samuël 23 : 16: "Toen maakte zich Jonathan de zoon van Saul op en hij ging tot David in het woud; en hij versterkte zijn hand in God." Op datzelfde ogenblik gevoelde hij in zijn hart de behoefte een bezoek te brengen. Hij zei: Ik ben Jonathan niet en u David niet. Maar ik had toch een begeerte uw hand in Gód te versterken. Dat heeft bijzonder goed gedaan.

Verder kan ik meedelen dat ik weer in een dienst heb mogen voorgaan zonder nadelige reacties. Het is te hopen dat de HEERE de weg verder zal openen. Hij kent de begeerte van mijn hart.

Eén ding is zeker: afbraak blijft nodig tot het einde toe, opdat Christus als enig Fundament zal overblijven voor een goddeloze.

In de nabije toekomst hoop ik weer in staat gesteld te worden mijn bijdragen te leveren aan ons blad en zodoende aan de vriendenkring die mij lief is.

Met vriendelijke groeten, namens ons allen:
L.W. van der Meij.

Sprekende plaatsen

4.

Op het derde beeld, wat staat op de begraafplaats van Stirling, wil ik nu de aandacht vestigen. Het is geplaatst voor James Renwick. De leider van de Covenanters. Het beeld op zich is treffend. Duidelijk laat het zien de jonge James. De leeftijd, waarop hij gestorven is. Zes en twintig jaar. Zeer jong zouden we zeggen en dan al uit het leven. Maar laten we niet vergeten, dat dit jonge leven niet zinloos geweest is. Hij is voor velen tot zegen geweest. In een korte tijd, in een paar jaren kan de Heere veel doen. Wie een instrument mag zijn in de hand van de Heere wordt gebruikt en het werk wat gedaan wordt laat vruchten zien. Tot eer van de Heere en tot heil van de kerk. En wat wonderlijk is, na eeuwen zelfs, mag nog doorwerken, wat op een bepaalde tijd gedaan werd. Het werk van de reformatie is niet beëindigd. Het mag doorgaan. Mensen komen tot reformatie. Mensenharten worden vernieuwd. Mensenlevens worden omgezet. Wanneer dit ook bij ons geschiedt, dan ontstaat er een band ook aan hen die eeuwen geleden geleefd hebben van en uit de genade des Heeren. Wie nu het standbeeld van James Renwick ziet, wordt stil. Welk een genade, welk een geloofsmoed heeft de Heere hem gegeven. Hij bleef staande tot het einde toe. Hij kon, hij wilde als martelaar sterven.

James Renwick werd geboren 15 feb. 1662. In zijn jonge leven schitterde de vreze des Heeren. Zijn ouders waren van de vreze des Heeren ook geen vreemdeling. In 1683 werd hij predikant. Hij was toen 21 jaar. Slechts 5 jaar kon hij dienen. Maar het waren jaren van dienen. Hij gaf het Woord door in een kerk, in het open veld. Hij sprak met en tot iedereen. Ook het schrijven heeft hij niet nagelaten. Daar hij op een gegeven moment gezien werd als de leider van de Covenanters werd hij vogelvrij verklaard. Wonderlijk heeft de Heere hem vele malen bewaard en gered. Feb. 1688 werd hij gearresteerd. De doodstraf werd over hem uitgesproken. De datum van de executie zou zijn 17 feb.

's Morgens kwamen zijn moeder en zijn zuster om afscheid te nemen. In hun aanwezigheid bad hij: "Heere, nu hebt Gij mij op twee uren vanaf de eeuwigheid gebracht en dit is voor mij geen zaak van verschrikking, ja het is voor mij zo weinig alsof ik mij neer moest leggen op een bed van rozen. Door Uw genade en tot Uw lof kan ik zeggen dat ik nooit enige vrees voor de dood gehad heb sinds ik in de gevangenis kwam. O, hoe kan ik de gedachten voor me houden, dat ik minder dan twee uur van de kroon van de glorie af ben. Hij spoorde zijn moeder en zuster aan zich voor te bereiden op de dood. "Want, zei hij, in de dood is de koning der verschrikking, hoewel niet voor mij nu zoals het soms was toen ik mij verbergen moest. Maar laten wij ons nu verheugen en vrolijk zijn want de bruiloft van het Lam is gekomen en Zijn bruid heeft Zichzelf gereed gemaakt. Hoe zou ik ooit hebben kunnen denken dat de vrees voor het lijden zo ver van me weggenomen is. Maar wat zal ik zeggen? Het is het handelen van de Heere en het is wonderlijk in onze ogen. Ik heb vaak de rekening opgemaakt van het lijden voor Christus, maar nooit had ik verwacht dat het zo gemakkelijk zou zijn. Wie weet de eer en de gelukzaligheid van dat alles? Wie Mij belijdt voor de mensen, die zal ik belijden voor Mijn hemelse Vader".

Toen zijn moeder weende spoorde hij haar te gedenken dat wie ook maar enig ding meer liefhad dan Christus, Hem niet waardig was. Indien gij mij liefhebt, verblijdt u dan dat ik naar Mijn Vader ga om te ontvangen de genieting van wat het oog nooit heeft gezien noch het oor gehoord heeft en dat niet in het hart van de mens is opgeklimmen om dat te bevatten.

Toen hij de trommels hoorde slaan ten teken dat de executie zou beginnen, zei hij: "daar is de welkome waarschuwing van mijn bruiloft. De Bruidegom komt en ik ben gereed, ik ben gereed!" Op het schavot zong hij psalm 103 en las hij Openbaring 19. Biddend beval hij zijn ziel aan God door Christus de Midde-

laar. Hij verklaarde dat dit de vrolijkste dag was die hij ooit gezien had. Een dag waarnaar hij zeer had verlangd en hij dankte God, dat Hij hem vereerd had met de kroon van het martelaarschap. Een eer waarvoor de engelen niet vatbaar waren.

Tot de aanwezigen sprak hij: "ik moet u zeggen, dat ik hier op deze dag gekomen ben om mijn leven neer te leggen wegens het aanhangen van de Waarheden van Christus, waarvoor ik noch bang, noch beschaamd ben om te lijden. Integendeel, ik loof de Heere, Die mij waardig gekeurd heeft en mij bekwaam heeft gemaakt om ieder ding voor Hem te lijden en ik verlang om Zijn genade te prijzen dat Hij niet alleen mij vrij heeft gehouden van de grote verontreinigingen van de tijd maar ook van vele verontreinigingen van kinderen en wat betreft die waarmee ik verontreinigd was, Hij heeft mij er van gewassen en schoongemaakt met Zijn eigen bloed".

Hij riep op tot standvastigheid, maar bovenal tot het één worden met Christus. De vreemdelingen van Christus, vermaande hij te breken met hun zonden door de bekering, opdat er niet een droevig getuigenis tegen hen zou zijn in de dag des Heeren.

Toen hij de ladder beklom bad hij: "Heere ik sterf in het geloof dat Gij Schotland niet zult verlaten, maar dat Gij het bloed van Uw getuigen wilt maken tot het zaad der Kerk en weer zult wederkeren en heerlijk zijn in dit land.

Nu Heere, ik ben gereed, de bruid, de vrouw van het Lam heeft Zich gereed gemaakt.

Toen de kap voor zijn gezicht werd geschoven, zei hij tegen een vriend, die naast hem mocht staan: "Vaarwel, weest ijverig in uw plicht stel uw vrede met God door Christus. Er zal een grote beproeving over het overblijfsel komen dat ik verlaat. Ik heb hen overgegeven aan God. Vertel hen niet bezorgd te zijn, noch ontmoedigd in het handhaven van het getuigenis. Laat ze niet loslaten noch opgeven één van deze versmadelijke waarheden. Houdt vast aan uw grond en de Heere zal u voorzien van onderwijzers en predikanten en wanneer Hij komt zal Hij al deze verachte waarheden heerlijk maken op de aarde".

Vlak voor hij stierf zei hij de woorden: "Heere, in Uw handen beveel ik mijn geest; want Gij hebt mij verlost, o God der Waarheid".

Zo stierf James Renwick, 26 jaar oud.

Een diamant, geslepen door verdrukkingen en beproevingen heen. Kostbaar in de ogen des Heeren. Schitterend op aarde door de lichtglans van Gods genade. Eeuwig een plaats ontvangend in Gods heiligdom. Staande bij zijn beeld mag en moet het zijn: Gekomen uit de grote verdrukking. Het kleed gewassen, wit gemaakt in het bloed van het Lam. Altoos voor de troon van God. Hem dienend dag en nacht in zijn tempel. Overschaduwd door de Heere Zelf. Niet meer hongerig, niet meer dorstig. Geen last meer van de zon noch enige hitte. Geweid door het Lam. Geleid door het Lam tot de levende fonteinen der wateren. Alle tranen door God de Heere afgewassen. Hoe zalig is het volk, het welk Gods geklank kent. In leven en sterven.

Ds. M.C. Tanis.

Barmhartigheid

Nu het einde van 1989 naderbij komt, wordt er een beroep gedaan op de barmhartigheid van mensen. Vele bladen en bulletins komen er door de brievenbus. Wat zijn er veel stichtingen en organisaties ter leniging van de vaak schrijnende nood op deze aarde. Veel hulporganisaties trachten gelden in te zamelen teneinde de grote nood die er wereldwijd is te lenigen. De afbeeldingen van armoede en honger die ons getoond worden in de bladen die we toegestuurd krijgen zijn vaak zeer aangrijpend. Wie wordt er niet door getroffen wanneer een moeder getoond wordt met haar zuigeling terwijl er geen voedsel is? Wie wordt er niet door bewogen als hij de uitgeteerde kinderen ziet die zonder voedselhulp ten dode zijn opgeschreven? Acceptgiro's worden bijgevoegd om het geven des te gemakkelijker te maken. Er zijn mensen die zich van die hulpaanvragen af willen

maken. Zij zeggen: je weet niet of het wel terecht komt. Er blijft zoveel aan de strijdstok hangen. Of men durft zelfs te zeggen dat het eigen schuld is dat men onder zulke erbarmelijke omstandigheden verkeert. We spraken eens met iemand die in zijn mond ook zo bewogen was met de nood in deze wereld. Toen we tot hem zeiden: Dan geeft u vast wel erg veel aan diverse hulpverleningsinstanties, zweeg de spreker stil. Het diepste motief om te zeggen dat de hulp niet op zijn plaats terechtkomt kon weleens zijn dat we er geen geld voor over hebben, dat wij erg onbarmhartig zijn. Wie wel geeft om nood te lenigen dient zich af te vragen wat hem beweegt om af te zonderen van zijn geld voor anderen. Er zijn immers gevers die door een behoorlijke gift goed willen maken dat zij het gehele achterliggende jaar alles voor zichzelf hebben gehouden. Anderen gaat het erom dat zij aan een bepaald bedrag voor de aftrek van de belasting willen komen. Nog weer anderen willen hun geweten sussen. Want zelf leven zij toch eigenlijk wel wat al te overdadig. Er is heel wat luxe en weelde die helemaal niet noodzakelijk is. Juist in de decembermaand is er overdaad in eten en drinken. Zou het niet zo zijn dat er heel wat meer geld wordt uitgetrokken voor het eten op de hoogtijdagen, dan dat men geeft aan hulpverleningsinstanties? Hoe vol hangt de kleerkast? Moesten er zonodig weer allemaal nieuwe kleren aangeschaft worden omdat de mode elk jaar verandert, terwijl de kleren die men had echt nog wel goed waren? Als er zogenaamd barmhartigheid wordt bewezen om het eigen geweten wat te stillen, is het niet zo best gesteld met u. Ik hoop van harte dat er uit echte bewogenheid en barmhartigheid gegeven mag worden. In het bewijzen van barmhartigheid spreekt de liefde tot de naaste. Het valt dan niet zwaar om één of meer acceptgiro's uit te schrijven voor de naaste die zoveel moet missen. Dan voelt men zich ertoe gedrongen. Wie het mag belijden de geringste zegen verbeurd en verzonddigd te hebben. Wie mag beleven geen recht te hebben op een druppel water en een kruimel brood, zal ootmoedig en verwonderd zijn over zoveel weldaden dit afgelopen jaar weer te hebben mogen ontvangen. Het zal leven in het hart: wat onderscheidt mij van zoveel anderen die zoveel moeten missen? Er is medelijden met anderen in het hart. Berekening laat men varen. Het is dan niet de vraag: Zou ik nog wel voldoende overhouden, zou het mijn tijdelijke belangen niet schaden? De vraag is: Waar moet geholpen worden? Hoe kan ik bijdragen aan leniging van de schrijnende nood op deze wereld? Ontroerend is ten deze het verhaal van een pestepidemie in Egypte. Toen de pest daar woedde waren het juist de eerste christenen die de zieken verpleegden, bij het sterfbed stonden en de doden begroeven. Daar ging meer van uit dan van de welsprekendste pleitrede. Het is zeker waar dat niet ieder daadwerkelijk kan helpen. Maar er kan wel bijgedragen worden om hulp mogelijk te maken en te houden. Echte barmhartigheid blijft niet beperkt tot de tijdelijke noden van de naaste. Ware barmhartigheid heeft juist ook oog voor de geestelijke noden. Het zou toch heel erg zijn als wij wel oog hadden voor een uitgehongerd lichaam en geen oog voor de ziel die dood is in de zonden en de misdaden? De grootste nood is toch ten diepste de geestelijke nood. Het allerergste is dat wij door de diepe val in Adam God kwijt zijn. God kwijt dat is alles kwijt. Hem tegen dat is alles tegen. Al zou het lichaam alles hebben wat nodig is in dit leven, zonder de genade Gods breekt de eeuwige honger en kommer aan. Erg als we alleen denken aan brood voor het lichaam en niet aan brood voor het hart. Het zou moeten aangrijpen dat zovelen zich blijven voeden met de draf van deze wereld en een afkeer hebben van Gods Woord. Barmhartigheid denkt om de belangen van het lichaam maar zal de belangen van de ziel toch niet kunnen vergeten! Ook in dat opzicht wordt er door middel van acceptgiro's een beroep op u gedaan. In de weg van Gods voorzienigheid is het zo dat er openingen zijn gekomen om Bijbels en geestelijke geschriften te brengen naar landen waar dit tot voor kort erg moeilijk was of zelfs bijna onmogelijk was. We weten niet hoelang deze

mogelijkheden zullen blijven bestaan. We lazzen van een actie van twee hulpverleningsorganisaties die werken achter het IJzeren Gordijn om de Christen- en Christinnereis te drukken en te verzenden naar de Sowjetunie. Voor het laatst zijn deze boeken enkele tientallen jaren geleden gedrukt zodat zij erg zeldzaam geworden zijn in Rusland. Soms werden ze geheel met de hand overgeschreven. Ik hoop dat u zelf deze geschriften van Bunyan niet alleen in de boekenkast hebt staan, maar dat u ze ook gelezen hebt. Veel geestelijk onderwijs treffen we er in aan. Wie de waarde van deze boeken heeft mogen zien, zal het beamen dat het wenselijk zou zijn dat deze geschriften op ruime schaal in de Sowjetunie verspreid zouden worden. Ook blijft het uiteraard mogelijk Bijbels te verzenden. Ligt hier niet een taak? Dient er ook op deze wijze geen barmhartigheid bewezen te worden? Indien u zelf bijvoorbeeld in Rusland zou wonen en u zou geen Bijbel hebben en niets in uw bezit hebben aan geestelijke lectuur, zou u dan graag willen dat het u toegezonden zou worden? Laten wij anderen zo behandelen zoals wij zelf behandeld zouden willen worden. We weten heel goed dat een uiterlijk met de hand geven onvolgende is. Het komt aan op het hart. Moge de Heere het hart neigen tot milddadigheid en barmhartigheid. Dat de gaven die gegeven worden een middel zouden mogen zijn tot leniging van de nood van lichaam en ziel. De Zaligmaker heeft het uitgesproken: "Zalig zijn de barmhartigen; want hun zal barmhartigheid geschieden."

Ds. A. van Heteren,
Werkendam.

Het gebed als ademtocht

3.

Na deze inleiding betreffende het heiligen van de Naam van de Heere, luisteren we naar de verklaring van de onderwijzer: Uw Naam worde geheiligd. Dat is: Geef ons eerst, dat wij U recht kennen.... Het allereerste in het gebed is het zuchten om Godskennis. Onmiddellijk worden we voor de vraag gesteld, of het zo in ons hart gesteld is, dat dat onze eerste begeerte is. Leven we op onszelf aan - mogelijk met wat godsdienst -, dan komt ons deze bede niet in het gevlij. We zijn drukker met onszelf dan met God. Worden we echter van ons voetstuk afgestoten, en teder naar de eer van God gedreven, dan sluit deze bede bij ons hart aan. Want dan hebben we nergens zo'n behoefte aan dan om God recht te kennen. Hoe zullen we Hem de eer geven, als we Hem niet recht kennen in Christus? Bij gemis aan rechte kennis van Hem zullen we Hem in Zijn deugden, Zijn rechtvaardigheid, genade en wegen misduiden en miskennen. We zullen Hem ook niet recht erkennen, ons aan Hem onderwerpend. Zo worden Jezus' schapen altijd weer klein gehouden in zichzelf, bedelend om kennis Gods in Christus, welke zij van zichzelf niet hebben. In hun hart zijn altijd weer overwegingen, die strijdig zijn met God. Gods gedachten moeten daarvoor in de plaats komen. Dat gaat niet ineens, maar dat is een proces van worsteling. God overreedt in ontdekking en rechtvaardiging van de goddeloze, maar in de voortgaande bekering moeten onze innerlijke voorstellingen worden gelouterd en vernieuwd, opdat we de Heere mogen kennen in al onze wegen, en Hem geen ongerijmde dingen toeschrijven. Zonder kennis Gods is er geen mogelijkheid Hem te roemen en te prijzen. We staan als dwazen telkens weer verlegen te kijken. Zo moet het duidelijk zijn, dat de Heere Jezus, door de bede "Uw Naam worde geheiligd" op de lippen van de gelovigen te leggen, juist benadrukt heeft, dat er in ons hart een heilige drang behoort te zijn om toe te nemen in de heilige kennis van de Heere. Want de bede houdt immers in: Geef ons eerst, dat wij U recht kennen.

Hiermee wordt al direct de vinger op de grote wond gelegd. Wat zijn er velen, die omtrent de van God geopenbaarde kennis zeer onverschillig zijn! Ze hebben een algemene kennis van Gods Naam, dat is van God, gelijk Hij Zich geopenbaard heeft. Ze hebben wat meegenomen van catechisatie en daar-

bij blijft het. Zij doen geen moeite wat meer in te dringen in de diepten van Gods openbaring. Lectuur, die wat dieper indringt, wordt gemeden. Het moet alles heel vlak, heel eenvoudig blijven.

Ze lezen allerlei, en bespreken allerlei, maar om zich eens in te spannen om wat dieper in te mogen dringen in de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen, dat komt bij hen niet voor. Het boeit hen niet. Ze noemen dat spitsvondigheden en haarkloverijen. Ze willen het eten als het ware gekauwd hebben. De preek moet eenvoudig zijn, gemoedelijk, en zich langs de platgereden paadjes bewegen. Maar men zet zich er niet toe om te mogen toenemen in de kennis des Heeren. En dit treffen we niet alleen aan bij onbekeerden, maar ook bij zeer velen van Gods kinderen in onze dagen. Er is geen lust om te groeien in de kennis des Heeren.

Deze lusteloosheid en dit gebrek aan leergierigheid wordt door deze bede veroordeeld. Geef ons eerst, dat wij U - dat is God, gelijk Hij in Zijn openbaring tot ons komt - recht kennen. Er zal een heilige begeerte zijn om nader in de stukken van het heil te worden onderwezen. Zo alleen kunnen onze gedachten gelouterd worden en kan het Woord des Heeren steeds meer beslag in ons hart krijgen. Anders wordt Gods Naam niet geheiligd, maar krijgen allerlei ketterijen of ketterse gedachten het woord in ons hart.

"Mijn volk is uitgeroeid", zegt het Woord, "omdat het zonder kennis is".

Waar geen kennis des Heeren is, daar kan ook geen erkennen van God gevonden worden. Hoe indringender en dieper we in de heilige leer mogen worden ingeleid, des te meer mogen al onze gedachten en overwegingen onder het beslag komen van het Woord. We geven een voorbeeld: Hoe meer de voorzienigheid van God wordt ingedacht en onderwezen, hoe meer Gods almachtige en vaderlijke alomtegenwoordigheid in Christus gekend wordt. Hieruit blijkt ook al, dat we natuurlijk met het zich meerdere kennis des Heeren vergaderen niet alleen een koude kennis bedoelen, maar een kennis, die zich uitstrekt over hoofd en hart. De apostel spreekt niet alleen van verlichte ogen van het verstand, maar ook van "God, Die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting van de kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus" (2 Kor. 4:6).

De natuurlijke kennis alleen maakt opgeblazen, maar de liefde sticht.

Het zal bevindelijke, levende, hartverwarmende kennis zijn, die geboren wordt in de verborgen omgang met God. En daarnaar te staan, daarom te zuchten is levensvoorwaarde. Zo alleen zal onze ziel leven. Daarom legt de Heere op onze lippen: Uw Naam worde geheiligd. Dat is: Geef ons, dat wij U recht kennen. Die innerlijke, geestelijke kennis kan niet genomen worden, maar wordt ons als weldaad van het Verbond door de Heilige Geest eigen gemaakt. Daarom dat bedelen in de Naam van Christus: Geef ons eerst.... Om die reden draagt deze bede om heiliging van de Naam des Heeren ook de rechte kinder gestalte in zich. Daar is de begeerte om tot volle zekerheid van het geloof te komen, in toegepaste kennis van een verzoend God in Christus.

Vaak is het alsof men er naar staat om met zo weinig mogelijk kennis zalig te worden. Men stelt de vraag: Maar is dan de kennis van een uitziende ziel, die af en toe eens geloof mag beoefenen op de verdiensten van Christus, niet genoeg om zalig te worden? Als er toch waarlijk door de Heilige Geest een band gelegd is tussen Christus en de ziel, dan kan zo'n mens toch niet verloren gaan?

Wie zegt dat? Maar daarom gaat het niet! Het gaat ons om de ware kindergestalte. Dan dringt zich de begeerte naar de heiliging van Gods Naam naar voren. Er is een verlangen in te dringen in de kennis van God, zoals Hij Zich in Zijn Woord heeft geopenbaard. Zo zal God in ons hart aan Zijn eer komen! God heeft niet de schatten van Zijn openbaring in Christus geschonken, opdat ze renteloos zouden blijven liggen, maar opdat ze in het leven van Gods kind zouden functioneren door de Heilige Geest. Wanneer dan God Zich in Zijn drieënig bestaan heeft geopenbaard, zal Gods kind er naar hebben te staan

om Hem zo in Christus bevindelijk te leren kennen.

Christus is gekomen om de Vader te verklaren. Dan zal de drang in onze harten er zijn om God als onze Vader in Christus te kennen. De Geest heeft als Geest des Vaders en des Zoons woning genomen in het hart der kerk. Dan zal ook de begeerte ernaar uitgaan - dat zit in de bede om heiliging van de Naam des Heeren - om de Geest des Vaders en des Zoons als inwonende in onze harten, als Trooster en Verzegelaar, te leren kennen. Opdat wij, nadat wij geloofd hebben, het zegel des Geestes als onderpand van onze verlossing in onze harten mogen hebben. Het gebed van Gods Kerk sluit toch aan op de beloften van het Verbond.

Nu is vanouds toegezegd: "Ik zal Mijn heilige Naam in het midden van Mijn volk Israël bekend maken" (Ez. 39:7). En in aansluiting daarop heeft Christus gezegd: "Ik heb Uw Naam geopenbaard de mensen, die Gij Mij uit de wereld gegeven hebt" (Joh. 17:6). Daarop wordt in het geloof getuigd: "Hij heeft ons het verstand gegeven, dat wij de Waarachtige kennen" (1 Joh. 5:20). Het is er dus ver vandaan, dat het begeren en smeken om God als onze Vader in Christus, en de Geest als onderpand van onze verlossing te mogen kennen, een staan is naar te hoge dingen. Menigeen vindt dat vruchten, die te hoog hangen. Dan zien ze het uitzien daarnaar of het opkomen uit dat leven als een bewijs van een zekere hovaardij, terwijl het blijven staan in het "bekommerd" leven getuigenis aflegt van ootmoed en nederigheid.

Het is echter zo heel anders. Juist het staan naar deze toegepaste kennis van de drieënige God getuigt, als het wel is, van ootmoed tot verheerlijking van God. God heeft Zich in Zijn Woord niet alleen geopenbaard als de heilige en rechtvaardige God - waardoor de zondaar Hem in Zijn heilig recht leert kennen -, maar ook als die God, Die in Christus de zondaar genade bewijst en de zonde vergeeft. Waardoor de zondaar Hem als een God leert kennen, Die de zondeschuld om Christus wil kwijtscheldt. Deze laatste kennis wordt ontsloten in het hart in de kennis van Christus als schulddragende Borg.

Verder is er de openbaring van Christus als Bruidegom van Zijn gemeente, ook als oudste Broeder van de Zijnen en daarachter van de gemeenschap met de Vader in de Geest des Vaders en des Zoons als het teerbemide kind, dat geheel is thuisgeraakt aan het Vaderhart Gods. Daarmee in overeenstemming is de bevindelijke en vertrouwelijke omgang met God als onze Vader: "Ziet, hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden" (1 Joh. 3:1). Het is geen teken van hovaardij als onze ziel dorst naar dat levende Water. Integendeel, het is een levende beoefening van de eerste bede: Uw Naam worde geheiligd. Was er dit dorsten maar meer! Er zou meer zelfverloochening en meer Godverheerlijkend teer kinderleven openbaar komen.

Nooit zal ons hart, als het om de eer van God mag dorsten naar dat levende water van de kennis van God, iets van Gods kant daartegen ondervinden. Integendeel, de Geest wekt juist door het Woord op daarnaar te staan, door de belofte van het Verbond in het hart te geven: "En zij zullen niet meer een iegelijk zijn naaste en een iegelijk zijn broeder leren, zeggende: Kent de HEERE! want zij zullen Mij allen kennen, van hun kleinste af tot hun grootste toe, spreekt de HEERE!" (Jer. 31:34). Ook volgens de eerder genoemde beloften en getuigenissen.

Stemmen ons hart en deze bede, die toch de norm van het huiselijke leven van Gods kinderen is, met elkaar overeen? Niet maar om te verstaan, dat het zo moet zijn, maar om te verstaan, dat het zo is, zodat daar de heilige drang is naar de heiliging van de Naam des Heeren. Als het zo is, dan is deze eerste bede ons aangenaam, want het hart valt er mee samen. Dan spreken we deze kinderlijk uit. Zo wordt ons deze bede voorgelegd tot ontdekking. Als we er zo over nadenken en ons eigen hart erop nazien, dan zal menigeen bemerken daaraan geheel vreemd te zijn. Hij weet er helemaal niet van dat een begeerte in zijn hart gloeit gericht op de heiliging

van Gods Naam. Dit moge veroordelen en tot zondaar maken. Maar ook Gods kinderen wordt hier de thermometer aangelegd. Nu moeten ze ontdekken, welke traagheid er is in hun hart in het benaastigen. O, die heilige drang en dorst, die er moet zijn, is er nog niet, of vervult vaak weer niet ons hart. Dat moet niet moedeloos maken, maar uitdrijven om de Geest der gebeden. Het moet ons niet afhouden van het bidden van de bede "Uw Naam worde geheiligd", maar juist aanzetten deze bede met een beschaamd aangezicht te bidden. Smeeke er maar om of deze lauwheid, doodsheid en onaandoenlijkheid, waarmee uw hart zo behept kan zijn, een einde mag komen.

Zo is er een behoeftig kinderleven, waarin ons hart dagelijks bediening uit de hemelse apotheek nodig heeft. Het bindt aan de troon en drijft uit. Het maakt klein, niet in naam of schijn, maar in werkelijkheid. Zo zal de gezegende vervulling genoten worden als een verrassing van de Heere. Dan ontvangen we edele vruchten van de Liefste onzer ziel:

*Geheiligd word' Uw Naam; ai geef,
Dat elk, waar hij op aarde leev',
Die VADERNAAM erkennen moog';
Uw deugden roeme hemelhoog;
Dat elk, als kind, aan U gelijk',
En in zijn doen Uw beelt'nis blijf'.*

Het bovenstaande is overgenomen uit het zesde deel van *Uw enige troost*, prediking van de Heidelbergse Catechismus van ds. J. van Slidrecht, uitgave van Den Hertog te Houten.

B.

De betrouwbaarheid van de Bijbel

Van het christelijk onderwijsblad BEZINNING, dat vanuit een bijbelse visie voorlichting geeft over actuele ontwikkelingen, verscheen een themanummer over het onderwerp DE BETROUWBAARHEID VAN DE BIJBEL.

In dit nummer wordt aangetoond dat schoolboeken voor godsdienstonderwijs die in het christelijk voortgezet onderwijs veel gebruikt worden, vaak geschreven zijn vanuit bijbelkritische standpunten. Dat betreft zowel de visie op de tijd van het ontstaan van de boeken van het Oude Testament als op de betrouwbaarheid ervan. Verder worden enige bijbelkritische stromingen besproken, waarbij ter weerlegging steeds verwezen wordt naar de Bijbel. Ook het relationele waarheidsbegrip komt aan de orde.

Uitvoerig wordt ingegaan op de kritiek op de eerste bijbelboeken, waarbij gesteld wordt dat die niet door Mozes geschreven zijn, maar pas tijdens de Babylonische ballingschap ontstaan zouden zijn, een centraal punt in de bijbelkritiek. Aangetoond wordt dat op grond van archeologisch, historisch en taalkundig onderzoek vele argumenten aan te voeren zijn ter weerlegging van de opvattingen van de bijbelkritische geleerden. Be-doeling van het themanummer is te wijzen op dergelijke argumenten, niet om de betrouwbaarheid van de Bijbel te bewijzen. Dat is het uitgangspunt van de samenstellers op grond van het zelfgetuigenis van de Bijbel. Het themanummer is te bestellen door f 2,50 over te maken op girorekening 2.974.537 t.n.v. administratie BEZINNING te Amersfoort, onder vermelding van: themanummer BETROUWBAARHEID VAN DE BIJBEL.

Uw kerstgroet, meer dan de moeite waard....

"Elke door u toegezonden Bijbel, Evangelie of Nieuwe Testament is een mogelijkheid om zondaars kennis te laten maken met de Heere Jezus Christus", zo schreef Machno P. Grigorjevitsj uit Charkov onlangs. Telkens blijkt vandaag de dag weer de grote honger naar het Woord van God in de Sovjet-Unie. Met name de jeugd van de gemeente trekt de dorpen in om te evangeliseren en mensen uit te nodigen tot het bezoeken van de bijeenkomsten. Velen geven gehoor aan de uitnodiging en bezoeken de samenkomst. Men wil meer weten over het heil, wat te vinden is in de Heere Jezus. Gelovigen die Bijbels of

andere lectuur ontvingen vanuit het westen brengen dat mee naar de bijeenkomsten. Na de bijeenkomsten is er gelegenheid tot gesprek, waarbij de lectuur wordt uitgedeeld. Velen worden ontdekt aan de staat, waarin zij zich bevinden en mogen komen tot kennis der zaligheid....

Wat bepalen de aangehaalde woorden van Grigorjevitsj ons dan bij de ons gegeven mogelijkheden om b.v. Nieuwe Testamenten en/of kerstkaarten te zenden aan Russische gelovigen.

Op aanvraag zenden wij u graag alles toe, wat u nodig heeft: kerstkaarten, adressen, Nieuwe Testamenten, Evangelieën of Bijbels. Geeft u daarbij s.v.p. duidelijk aan wat en hoeveel u wilt ontvangen.

U kunt schrijven of bellen naar Stichting "Friedensstimme Nederland", Postbus 15 (2800 AA) te Gouda. (Tel. 01820-10733).

Ook úw (jouw) kerstgroet is meer dan de moeite waard....

Voor de jeugd

Nehemia 87.

"Voorts op de vier en twintigste dag der maand verzamelden zich de kinderen Israëls met vasten en met zakken, en aarde was op hen. En het zaad Israëls scheidde zich af van alle vreemden. En zij stonden en deden belijdenis van hunne zonden en hunner vaders ongerechtigheden....."

Neh. 9 : 1, 2.

Beste jongelui!

Het loofhuttenfeest is gevierd. Dat duurde van de 15e tot de 22e van de zevende maand. Het was een dankbaarheidsfeest. De Heere had dat volk vele weldaden geschonken. En het paste om Hem daarvoor te erkennen. Dat was de Heere waard. Dat heeft ook het volk gedaan. God had het alsoo voorgeschreven in Zijn woord. Hij maakte de dienst uit. Vergeet dat nooit. Want veel mensen denken zelf de dienst uit te kunnen maken. Men zoekt dan God te dienen op een manier zoals het hun goeddunkt. Doch dat is eigenwillige godsdienst, die wel het vlees behagen kan, maar niet de Heere.

Nu we hoofdstuk 9 gaan lezen, zijn we twee dagen verder. Het is de vier en twintigste van de zevende maand. Het is nu geen feestvierende menigte, doch veeleer een rouwdragende menigte.

Mogelijk vraagt deze of gene hoe het mogelijk is, dat men eerst feest kan vieren over de weldaden des Heeren, en dat men daarna in rouwgewaad voor Zijn aangezicht verschijnt? Ik geloof niet dat het antwoord zo moeilijk is. Ieder weet dat men drie stukken kennen moet om welgetroost te leven en zalig te sterven. Dat is Ellende, verlossing en dankbaarheid. Wie nu recht in het stuk der dankbaarheid terecht komt, leert zijn ellende het beste kennen. Want in het derde stuk wordt de wet behandeld, die men betrachten moet uit dankbaarheid. Doch juist dan wordt in het licht van de wet de ellende het best gezien. Namelijk dat men er in de praktijk zo weinig van terecht brengt. De Heid. Cat. zegt niet voor niets dat ook de allerheiligste maar een klein beginsel heeft van de nieuwe gehoorzaamheid. Wie dat goed voor ogen houdt, zal er niet zoveel moeite mee hebben, dat men twee dagen na de viering van het Loofhuttenfeest samenkomt op een boetedag. Een zelfde gesteldheid kom ik ook tegen in het leven van Petrus. Hij had een grote visvangst meegemaakt. Hij had niet kunnen geloven dat dit mogelijk zou zijn. Doch toen hij het als een werkelijkheid zag, viel hij neder aan de voeten van Jezus, zeggende: Heere, ga uit van mij, want ik ben een zondig mens. Een verbroken hart is het beste offer der dankbaarheid. Men gaat dan de weldaden zien die God geeft, tegen de zwarte achtergrond van het leven. En dat juist verbreekt de mens. Weten jullie daar ook iets van? Men komt dan niet in de bomen terecht, dat is in de hoogte, maar in de vernedering, da is in de laagte. En dat is altijd de beste plaats. Want de Heere slaat toch, schoon oneindig hoog, op hen het oog, die nederig knielen.... De wateren van de vrije genade zoeken altijd de diepste plaatsen.

Zo komt het volk die vier en twintigste dag van de zevende maand bijeen, waarschijnlijk weer op dezelfde plaats, waar het twee dagen te voren ook had verkeerd. Dat is op het plein bij de Waterpoort te Jeruzalem. Zij waren bijeen gekomen in rouwgewaad. Het uiterlijke moest aangeven hoe het van binnen gesteld was, n.l. in het hart.

Zij vasten, dat wil zeggen, zij onthielden zich van spijzen. Dat behoorde bij de oosterse wijze van rouw bedrijven. Zij waren met zakken bekleed en aarde was op hun hoofd. Nu is het natuurlijk mogelijk dat men uiterlijke vormen in acht neemt, terwijl het hart zich verre van de Heere houdt. De farizeërs waren daar pikeurs in. De schijn konden zij heel goed ophouden. De mensen keken daarna en geloofden dat het bij hen echt was. Doch de Heere Die het hart kent en doorgrondt, oordeelde daar anders over. Want Hij noemde hen witgepleisterde graven, die van buiten wel een schone schijn hadden, doch die van binnen vol roof en onmatigheid waren. Je kan, om het nog anders te zeggen, de gedaante van Godzaligheid hebben, terwijl men de kracht daarvan mist.

Ik schrijf deze dingen ter waarschuwing, opdat men aan het uiterlijke zich niet zal verkijken, daar men zich daarin zeer vergissen kan.

Anderzijds is het natuurlijk ook waar, dat als men van binnen rouw draagt, dat dit naar buiten op de een of andere wijze wel te zien is, zonder dat men er mede te koop loopt. De Heere zegt: Indien gij vast, zo zalft uw aangezicht en wast uwe klederen, opdat het van de mensen niet gezien worde, maar van uw Vader, Die in de hemelen is. Hij heeft dat niet gezegd om alle vormen aan de kant te schuiven, verre vandaar, doch opdat men van de vormen geen grond zal gaan maken. Daar moeten wij ook altijd voor op onze hoede zijn.

Dat het bij die menigte maar niet alleen een vertoning was, al zullen die er ongetwijfeld wel tussen hebben gezeten, blijkt uit het vervolg. Want het zaad Israëls scheidde zich af van de vreemden. Zij hadden zich in het verleden met de heidenen vermengd. Joodse jongens waren met heidense meisjes getrouwd en joodse meisjes waren op stap gegaan met heidense jongens. En dat was kwaad in de ogen des Heeren, Die wil dat Zijn volk apart zal wonen en dat men zich niet met de omliggende volken niet verzwagen zou. Want dit had alleen maar ellende tot gevolg. De geschiedenis had dit al zo menigmaal geleerd. En dat zal uit het vervolg ook nog wel blijken. Want dat niet iedereen zich afscheidde komt later openbaar, zie Neh. 13 : 23 v.v.

Doch laten wij ons houden aan hen die het oprecht gedaan hebben. Dat is natuurlijk geen kleine zaak. Want als men met iemand getrouwd geweest is en daar samen mee geleefd heeft, dan is het niet zo eenvoudig om zich van de zodanigen af te scheiden. Het waren tenslotte net mensen als wij. Mensen van vlees en bloed. Niets menselijks was hen vreemd.

Daar liggen voor ons natuurlijk lessen in. Als je getrouwd bent met iemand uit de wereld, dan mag je daar nu niet van scheiden, doch er staat wel in het Nieuwe Testament dat we geen juk aan moeten gaan met een ongelovige. Dus, beste vrienden, bezint eer ge begint. Want als je een partij hebt die nergens aan doet, dan zeg ik niet dat het nooit goed uit kan komen. Want Ruth is ook uit het Moabitische land gehaald en bij Israël ingelijfd. Doch de praktijk leert wel, dat het negen van de tien keer negatief uitvalt. Dat men door de verkeerde partij de verkeerde kant op getrokken wordt. Vandaar de waarschuwing, door Paulus gegeven, onder de leiding van de Heilige Geest, dat je geen juk aan moet gaan met een ongelovige.

Van de daar in rouwgewaad samen gekomen menigte staat geschreven "dat zij belijdenis deden van hunne zonden en van de zonden hunner vaders" (hunners vaders ongerechtigheden). Door het horen van de wet en de verklaring daarvan gegeven, zo als dat in hoofdstuk 8 verhaald is, zagen zij nu in, hoe zeer zij het in het verleden verzondigd hebben. Hun vaders hadden gezondigd en de kinderen waren in het voetspoor van de

vaderen gegaan. Zo gaat dat meestal. Zo als de ouden zongen, zo piepen de jongen. Dat is een bekend gezegde. Mogelijk ook voor jullie. En als je het nog nooit gehoord zou hebben, neem het dan toch maar ter harte. Want het overkomt mij meerdere malen dat uitdrukkingen, waar ik in mijn jeugd bij opgegroeid ben, in deze tijd totaal onbekend zijn. Nu wil ik niet al het oude goed keuren en aanbevelen omdat het oud is, doch als het waar is, dient men er wel acht op te slaan. Wat er op dat plein gebeurde, wordt zo schoon verwoord in Psalm 106 : 4:

*Wij hebben God op 't hoogst misdaan;
Wij zijn van 't heilspoor afgegaan;
Ja wij, en onze vaderen tevens,
Verzuimend alle trouw en plicht,
Vergramden God, den God des levens,
Die zoveel wonderen had verricht.*

God had in 't verleden Zijn wonderen aan dat volk groot gemaakt. Doch men erkende Hem er niet voor. Alle weldaden werden aan de afgoden toegeschreven en in de zonden doorgebracht. Dat zagen zij nu in. Ze hadden niet alleen tegen God gezondigd, natuurlijk dat ook, maar dit kwelde hen vooral, dat zij tegen een *goeddoend* God hadden gezondigd. Als ik het zo schrijf, hoop ik dat jullie begrijpen wat ik bedoel. Het doet het hart meer pijn als je een goede moeder of vader op het hart getrapt hebt, dan wanneer je eens ruzie met je buurman hebt gehad. Dat laatste mag natuurlijk ook niet en daar kun je ook goed last van hebben. Maar het eerste ligt toch anders, veel teerder.

Wie dat beleeft kan het niet voor zichzelf houden. Hij gaat het belijden voor God. Wie dat oprecht doet, doet het goed. En die ervaart ook, dat wie zijn zonden belijdt en laat, vergiffenis ontvangt. Want God is een gaarne vergevend God. En dat altijd terwille van Zijn Zoon, Die al het oordeel gedragen heeft. Hoe dat daar allemaal in zijn werk ging, hopen we jullie een volgende keer te vertellen. Je hebt voorlopig wel weer het nodige ontvangen om er over na te denken. Gods Geest geleide jullie. Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Dagboeken

1. **1990. Dag in dag uit.** Dit is een uitgave van de Vereniging tot verspreiding van de Heilige Schrift, de Bijbel Kiosk vereniging, Donauweg 4, 1043 AJ Amsterdam en het Leger des Heils, Damstraat 15, 1012 JL Amsterdam. Voor elke dag is er een apart stukje van een halve bladzijde. De nieuwe vertaling wordt gebruikt. Verschillende predikanten, ook een vrouwelijke en officieren van het Leger des Heils verleenden hun medewerking en nog enkele andere dames. In het algemeen zijn de stukjes geschreven in de geest van: de mens moet ook wat doen. Op 1 januari wordt al de raad gegeven: God begint met een schone lei. Maar laat Hem dan ook in u beginnen, láát uw leven aansluiten op Zijn komen en verschuil u niet achter smoesjes.... En op 2 januari: Jezus doet geen half werk. Tenminste, als je tevoorschijn komt en niet, zoals Herodes, achter je mens-vijandige muur van macht blijft zitten. Het boekje is eenvoudig uitgegeven en kost f 3,75.

2. **Het Woord voor jou!** Dit is een dagboek voor kinderen. Het is uitgegeven door het hoofdbestuur van de Ned. Herv. Zondagscholenbond op Gereformeerde Grondslag en Uitgeverij De Groot Goudriaan te Kampen.

Voor elke maand zijn de bijdragen door een bepaalde medewerk(st)er, onder wie twee predikanten, geschreven. De bijdragen hebben de omvang van een halve bladzijde. De (eind)redactie schreef een Woord vooraf. De bijdragen voor de feestdagen zijn door de redactieleden verzorgd. De samenstellers bidden en hopen dat het Woord ook voor de jeugdigen mag zijn wat God ermee bedoelt: **HET WOORD VOOR JOU!** Zij raden aan: Lees de Bijbel en dit dagboekje elke dag. Het boek is keurig uitgegeven. De teksten uit Gods Woord worden naar de Statenvertaling vermeld. De naam Heere wordt gespeld zoals wij dat gewend zijn en menen dat juist is. De aanspraak van de jeugd had soms wel wat indringender geweest kunnen zijn. Ook onze kinderen zijn in Adam gevallen en krijgen

alleen door wedergeboorte en bekering deel aan Christus. Dit moet onze kinderen bijgebracht worden. In het algemeen zijn de bijdragen positief te beoordelen. We mogen van harte hopen, dat de Heere dit dagboek voor jongeren en ouderen tot zegen stelt. Het boek telt 212 bladzijden en kost gebonden f 19,90.

3. **Voor hart en Huis, Bijbels Dagboek 1990.** Uitgeverij J.J. Groen en Zoon, Leiden.

Dit dagboek is breed en zijd bekend. Het heeft een goede ingang gevonden in het geheel van de gereformeerde gezindte. Het is in een ander gewaad verschenen dan in voorgaande jaren. Het boekje ziet er fris uit. De meditaties zijn uiteraard kort, een halve bladzijde, maar de schrijvers zoeken de Schrift te laten spreken.

Aan de uitgave hebben meegewerkt de predikanten D.J. Budding, A. van Heteren, G.S.A. de Knecht en D. Rietdijk, die elk drie maanden voor hun rekening hebben genomen.

Het dagboek is weer uitgevoerd in pocketvorm en verlicht met een aantal foto's. De prijs is f 10,70.

4. **Honingdrippels 1990** in boekvorm. Uitgeverij J.J. Groen en Zoon, Leiden.

De kalender verschijnt onder redactie van De Vriend van oud en jong. We hebben de uitgave in boekvorm voor ons. Er is ook een uitgave met blok en schild. De prijs is f 14,55. Op de voorzijde vinden we korte meditaties en op de achterzijde van de dagblaadjes (veelal) korte verhalen of gedichten. De kalender is bekend en zal ook wel weer voor het nieuwe jaar door velen worden begeerd. Dat de kalender al voor de 107e keer verschijnt zegt veel. Een bijzondere aanbeveling lijkt ons niet nodig. We hopen van harte dat de Heere zulke uitgaven tot zegen stelt.

Voor gratis uitdeling van de dagboeken, genoemd onder 3 en 4, door kerkeraden, verenigingen, in bejaardentehuizen enz., gelden bij afname van 10 of meer exemplaren speciale lage prijzen. De uitdelingsprijzen worden op aanvraag gaarne door de uitgeverij medegedeeld.

B.

Boekbespreking

Schaduwen van het Licht door Ds. Joh. de Wolf.

Uitgeverij De Vuurbaak b.v., postbus 257, 3770 AG Barneveld.

Dit boek is een Bijbelstudie over Leviticus. In een *Woord vooraf* kondigt de schrijver het als volgt aan:

"Dit boek behandelt Leviticus. Dit derde boek van de Bijbel wordt niet zo druk bestudeerd als vele andere. Vaak wordt Leviticus gezien als een boek vol offers en wetten waar wij vandaag niet veel meer aan hebben. Dat is jammer, want ook dit boek van Mozes is vol van Christus en geeft lering voor vandaag. De ceremoniën en gebruiken die in Leviticus geregeld worden, verwijzen naar het werk van Christus. Ze werpen schaduwen vooruit van Hem, die komende was in de wereld, als het Licht der wereld (zie bijv. Joh. 1: 9). Als we dit bijbelboek zo bestuderen, komen we dichter bij onze Heiland.

In *Schaduwen van het Licht* wordt Leviticus niet hoofdstuksgewijs behandeld. Het boek is opgezet rond een aantal thema's van Leviticus, waaromheen de stof is gegroepeerd. Dit betekent dat de meeste stof wel aan de orde komt, maar zo, dat de grote lijnen niet uit het oog verloren worden. Literaturopgaven wijzen bij elk hoofdstuk de weg naar andere studiemateriaal voor wie daar behoefte aan heeft.

Dit boek is allereerst bedoeld voor bijbelstudieverenigingen, zowel van volwassenen als van jongeren. Daarom zijn ook steeds *Tips voor inleiding en voorstudie* toegevoegd, met een *Handreiking voor de bespreking*. In bepaalde hoofdstukken komen *Opmerkingen* voor (in een kleiner lettertype), die dieper op een bepaald onderwerp ingaan en bestemd zijn voor hen die daar belangstelling voor hebben. Het boek is natuurlijk ook te gebruiken bij de persoonlijke bijbelstudie, of bij schriftstudie in gezinsverband".

Het boek bevat tien studies en wel: 1. Dienst-

boek voor de omgang met de HEERE, 2. Offers (I), 3. Offers (II), 4. Priesters, 5. Rein en onrein, 6. Huwelijk en sexualiteit, 7. Geen heidens meer heilig leven, 8. Sabbat, sabbatjaar en jubeljaar, 9. Feesten in het kerkelijk jaar, 10. Belofte en dreiging.

Er is veel goeds van dit boek te zeggen. Het zal vooral wel ingang vinden in de eigen kerkelijke kring van de schrijver, maar ook anderen kunnen er een nuttig gebruik van maken.

Het boek telt 96 bladzijden en kost f 12,75.

B.

De Koning als gebonden op de galerijen door ds. A. Hoogerland.

Uitgeverij Den Hertog b.v. - Houten.

Dit boekje bevat 7 preken, die handelen over de volgende teksten: Psalm 84 : 12: Het zalig voorrecht der oprechten; Hooglied 7 : 5b en 6: De Koning als gebonden op de galerijen; Johannes 14 : 6: Christus, de toegang tot de Vader; Lukas 19 : 1-10: Gods genade verheerlijk in Zachaüs; Lukas 7 : 6 en 7: Het geloof van de heidense hoofdman; Hebreeën 6 : 18: Twee onveranderlijke dingen ten goede voor de kerk en Efeze 2 : 4 en 5: De rijkdom van Gods barmhartigheid in Christus.

Ds. J. Molschreef een kort *Voorwoord*. Daarin zegt hij o.a.:

"Ieder, die wijlen ds. A. Hoogerland gekend heeft, niet alleen als persoon, maar ook als prediker, kan weten dat hij een schriftuurlijk-bevindelijke prediker was. Hij was eenvoudig en door de liefde gedrongen. Daarvan getuigt ook deze bundel preken.

Een grote plaats mocht hij innemen te midden van onze gemeenten en daarbuiten. De eerste gemeente die hij diende was Werendam, van 1965 tot 1972. Hier spreekt men nog met liefde en waardering over hem.

Echter spreekt hij ook nadat hij is heengegaan en ingegaan in de eeuwige heerlijkheid, daar al veel predikaties in druk zijn verschenen, waarvan ik verzekerd ben dat zij geen aanbeveling behoeven.

Mevrouw M. Hoogerland-Vermeulen was gaarne bereid deze preken geheel belangeloos af te staan aan de gemeente van Werendam. De baten van deze uitgave komen ten goede voor het nieuwe kerkgebouw dat gebouwd wordt.

Onze hartelijke wens en bede is, dat de Heere deze predikaties als middel mocht gebruiken tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk en tot opbouw van Sion in het allerheiligst geloof, in de donkerheid der tijden waarin wij leven."

We behoeven hier niets aan toe te voegen. Het boek telt 124 bladzijden en kost gebonden f 22,50.

B.

Aan Christus gelijkvormig door prof. dr. W.H. Velema.

De Groot Goudriaan, Postbus 130, 8260 AC Kampen.

Dit boekje verscheen in de serie Pasmunt, onder redactie van prof. dr. W. van 't Spijker, dr. W. Balke, drs. K. Exalto en drs. L. van Driel. De serie Pasmunt - zo lezen we op de achterzijde van de omslag - behandelt actuele zaken in kleine boekjes. Vanuit de schatten van de reformatie wordt richting gegeven aan geloof en leven voor mensen van nu. Pasmunt geeft goede stof voor weinig geld over zeer veel uiteenlopende onderwerpen. Pasmunt geeft vooral jongeren antwoorden op vele vragen. Met deze boekjes kun je je te weer stellen. Zij geven geestelijke pasmunt voor het dagelijks leven.

We lezen op die achterzijde ook: Dit deeltje wil de nieuwtestamentische uitdrukking 'aan Christus gelijkvormig' wat nader bekijken. In hoeverre kunnen wij spreken over het meebelevan van het lijden, het sterven en de opstanding van Christus? Professor Velema inventariseert de bijbelse gegevens en gaat daar heel praktisch op in, om daardoor de geloofsbevinding te verdiepen en te stimuleren. Centraal staat hierbij de vraag: Wat wil het voor een gelovige zeggen dat Christus in hem gestalte krijgt?

Na een *Woord vooraf* komen de volgende hoofdstukken: 1. Betekenis en behandeling van het thema, 2. Afsterven en opstaan -

Zondag 33, 3. Gestorven met Christus, 4. Door de wet voor de wet gestorven, 5. Leven met Christus, 6. Houdt het daarvoor, 7. De Trooster zal alles leren en indachtig maken. Daarna komt er nog een literatuurlijst.

In het Woord vooraf schrijft prof. Velema: Dit boekje is ontstaan uit het verlangen om hoofdstuk 5 van mijn boek "Wet en Evangelie" enigszins populair weer te geven. Dat hoofdstuk gaat over "De wet en de orde des heils". Toen ik met de uitvoering van dit voornemen bezig was, bemerkte ik hoe centraal bij dit onderwerp de teksten van Paulus zijn, die spreken over "met Christus gestorven en opgewekt". Aan een bespreking van die teksten is dit boekje gewijd. "Pasmunt" is een populaire serie. Schrijvende binnen dit kader moet ik ervan afzien allerlei opvattingen van anderen te bespreken. Een enkele maal verwijs ik naar het standpunt van prof. Herman Ridderbos. Met nadruk zij gezegd dat andere Nederlandse exegeten zijn standpunt delen. In een wetenschappelijk geschrift zou ik veel dieper op de positie van Ridderbos en anderen zijn ingegaan. Nu moet ik daarvan afzien, zij het met moeite. Het gaat mij om een zo eenvoudig en duidelijk mogelijke bespreking van de desbetreffende teksten van Paulus.

Tot zover prof. Velema in zijn Woord vooraf. Hij maakt in zijn boek duidelijk dat prof. Ridderbos ongelijk heeft met zijn exegese en dat de teksten bij Paulus dieper betekenis hebben. Het betoog van prof. Velema is duidelijk.

Daarmee zeggen we niet dat prof. Velema hier alles zegt omtrent dit stuk dat voor de beleving van Gods kinderen van de allergrootste betekenis is. Daarvoor was wel nodig geweest ook andere uitspraken in Gods Woord naar voren te brengen. We denken b.v. aan wat de Heere Jezus tot de discipelen zegt omtrent de ware Wijnstok en de ranken. Zie Johannes 15:1 tot 7. En bijvoorbeeld ook aan de ervaring van Paulus, waarvan hij spreekt in 2 Corinthe 12. Paulus zwak opdat de kracht van Christus in hem wonen zou.

We willen nog een paar opmerkingen maken. Op blz. 49 lezen we:

Door de wet voor de wet gestorven.

En nu het tweede punt. Paulus zegt dat hij juist door de wet voor de wet gestorven is. Hoe moeten we ons dat voorstellen? Hier zullen we de veroordelende, de verdoemende kracht van de wet in rekening moeten brengen. Waar heeft Paulus die verdoemende kracht van de wet leren kennen? In het kruis van Jezus Christus! In het kruis is duidelijk geworden dat er een Ander nodig is, om ons van de vloek van de wet te verlossen. Volgens Gods Woord en de belijdenis is door de wet der kennis der zonde. Hoe moeten we dat dan verklaren?

Nog een opmerking. In dit boekje gebruikt de schrijver de nieuwe bijbelvertaling en schrijft hij de naam Heere als Here. Dit wekt in onze kringen bedenkingen op. We willen het bij deze opmerkingen laten. Het boekje kost f 14,75.

B.

Waarom leef ik in deze tijd?

door ds. J.H. Velema.

Uitgeverij Den Hertog b.v. - Houten.

Het boekje heeft als ondertitel: Gedachten en overwegingen bij het lezen van 1 Samuël 1.

In zijn verantwoording zegt de schrijver o.a.: Bij de voorbereiding van een preek speciaal voor de jeugd, enkele jaren geleden, werd m'n aandacht getrokken en geboid door het eerste hoofdstuk van 1 Samuël. Een hoogst actueel hoofdstuk, waarin vele zaken aan de orde komen, die ook in onze tijd besproken worden en de gemoederen bezig houden. Hanna en haar zoon Samuël hadden niet minder reden dan wij de vraag te stellen: Waarom leef ik in deze tijd? In dit boekje is geluisterd naar dit hoofdstuk om zo een antwoord te krijgen op deze vraag. Het zijn geen meditaties in de gangbare zin van het woord. Om die reden staat ook geen tekst boven elk hoofdstuk. Noem het gedachten en overwegingen die opkwamen bij bestudering van dit hoofdstuk. Met vreugde preekte ik destijds over deze vraag. Dit geschrift is een veel bredere uitwerking van allerlei

zaken, die in een preek niet of nauwelijks aangestipt kunnen worden."

We vinden in het boekje de volgende hoofdstukken: 1. Actuele vraag, 2. Tijdstypering, 3. Staan in de geschiedenis, 4. Huwelijk en gezin, 5. Kerkgang, 6. Moederschap, 7. Tranen en troosten, 8. De uitweg van het gebed, 9. Ambtelijk of ambtenaarlijk, 10. De waarde van het ambt, 11. De zegen van het Woord, 12. De plaats van de vrouw in de kerk, 13. Gelofte en belofte, 14. Opvoeden is loslaten, 15. Gebogen knieën, 16. Einde en begin. Na de hoofdstukken volgen gespreksvragen. In het laatste hoofdstuk begeeft de schrijver zich buiten 1 Samuël 1.

Ds. Velema noemt de vraag: Waarom leef ik in deze tijd? een actuele, een brandende, een levensvraag. Hij legt de nadruk op het 2e gedeelte van de vraag. Dat is wel te begrijpen. We leven in een bewogen tijd en naar Gods Woord zullen de tijden nog ernstiger worden. Persoonlijk zouden we de nadruk willen leggen op het eerste gedeelte van de vraag: Waarom leef ik? De mens is van God afgefallen, maar er is genadetijd en in die tijd leef ik. Zo was het vroeger ook. In dat opzicht is er niets veranderd. De Heere gaat ook in deze tijd door met Zijn arbeid tot zaligheid van zondaren. Het gaat er voor jongeren en ouderen om dat ze behouden worden en niet met de wereld ten onder gaan. We zouden graag gezien hebben dat de schrijver hier wat nadruk op het gelegd. Met deze opmerking willen we niets te kort doen aan het vele goede dat in dit boekje geschreven staat. Maar de troost voor de Kerk des Heeren is, dat de Heere beloofd heeft dat Hij met haar is tot aan het einde der wereld en daarom zullen zeker zalig worden die naar Zijn voornemen geroepen worden. En zo geldt ook de roepstem: zoek de Heere terwijl Hij te vinden is en roep Hem aan terwijl Hij nabij is.

Het boek telt 107 bladzijden en kost f 15,90.

B.

Westkapelle TE HUUR

vacantiehuis en luxe starcaravans op zeer mooi en rustig plekje op boerderij dichtbij het strand, tel. 01187-1441.

Voor een paar dagen of langer gezelligheid en sfeer, naar het dorpje Kesteren gelegen in de mooie Betuwe bekend om zijn landelijke omgeving $\pm$ 3 km van Rhenen.

PENSION

"DE PEEL"

waar het gewoon goed is.

Fam. Knuivers, Boven-eindsestraat 14.
4041 EJ Kesteren.
Tel. 08886 - 1687.

TEXEL bungalows, sta-caravans, volledig pension: 02220-18391 voor folder of inlichtingen

vakantiecentrum
De Verrassing

PLAATS UW

FAMILIEBERICHTEN

IN

BEWAAR HET PAND

vermageren

veilig en verantwoord
SLEKING'S
SLANKHEIDSTABLETTEN
werken licht laxerend,
vochtafdrijvend en
vetverminderend
maandkuur f 22,50
DEGISTERIJ SLEKING
Barrevoetstraat 5
Haarlem tel. 023-312882

Met dank aan de HEERE en grote blijdschap geven wij kennis van de voorspoedige geboorte van onze zoon en ons broertje

PETER ARIE

Wij noemen hem Peter.

A. Baars
A. Baars - Bot
Thera
Arjen
Sytske
Jan Willem

25 november 1989.
Chr. Ger. Pastorie,
Frans Halslaan 19
3241 AB Middelharnis.

BIJBELSE ALBUMS met plaatjes in kleur

Speciaal voor gebruik op scholen en zondagsscholen geeft de GBS albums met plaatjes over Bijbelse onderwerpen uit. De kinderen kunnen deze plaatjes zelf inplakken. Bij elk kort verhaal in de diverse albums is ruimte opengelaten voor een plaatje.

De albums zijn 21,5 cm breed en 15 cm hoog, stevige omslag. Bij elk album behoort een set van 40 plaatjes (afm. 14,5 x 10,5 cm).

Wij kunnen acht series leveren:

0 Vanaf de schepping tot de list der Gibeonieten.

1 Richteren, koningen en profeten

2 Nieuwe Testament 1

3 Nieuwe Testament 2

A Wonen, werken en eredienst van Israël

B Bloemen en planten in Israël

C Dieren in de Bijbel

D Voorwerpen in de Bijbel

Prijs per album met

plaatjes **f 9,90**

Te bestellen

bij de boekhandel

of rechtstreeks

zonder postzegel bij:

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING

ANTWOORDNUMMER 18 3300 WB DORDRECHT

STEUN GLIAGG DE POORT

voor gespecialiseerde psychosociale hulp aan jeugdigen en volwassenen.

De sterke toename van het aantal hulpvragen (jaarlijks gemiddeld bijna 70%) veroorzaakt onverantwoord lange wachtlijsten. Er dreigt zelfs een patiëntenstop. En dat terwijl de hulp zo dringend noodzakelijk is!

Wat is verantwoorde hulpverlening U waard?

Maak uw gift over op giro 3971975

Ln.v. GLIAGG DE POORT - SCHIEDAM - TEL. 010-4261081

Chr. Geref. kerk - Dordrecht-centrum

GEVRAAGD

per 1 maart 1990, of later een

KOSTER / KOSTERES

Gedeeltelijke dagtaak. Woning beschikbaar.

Uw sollicitatie kunt u richten aan de scriba:

B. v.d. Wal, Keplerweg 4, 3318 CW Dordrecht.

KIND IN NOOD!

Help kinderen door
financiële adoptie

40,- per maand

Zij zijn dan gegarandeerd van • Voedsel en kleding in de huidige noodsituatie
• Onderwijs om straks op eigen benen te kunnen staan • Ontvangst van de bijbelse boodschap die tot eeuwige zegen kan zijn. Informatie wordt op aanvraag toegezonden.

**WOORD
& DAAD**

Stichting Reformatorische
Hulpactie Woord en Daad
Postbus 560
4200 AN Gorinchem

